

Tutkimushoitajat työssään eettisten haasteiden äärellä

Tutkimushoitajat ovat keskeisiä toimijoita kliinisten tutkimusten kentällä. He työskentelevät terveydenhuollon ammattilaisina, usein asiantuntijasairaanhoitajan roolissa, vastaten tutkimusten käytännön toteutuksesta, tutkittavien ohjauksesta sekä monista muista tutkimusprosessin osa-alueista. Työn monipuolisuus ja vastuullisuus tuovat mukanaan myös eettisiä haasteita, joita on toistaiseksi tutkittu Suomessa vain vähän.

Tuoreessa pro gradu -tutkielmassani tarkastelin tutkimushoitajien työssään kohtaamia eettisiä haasteita sekä tuen muotoja, joita he saavat näissä tilanteissa. Tutkimus toteutettiin yhteistyössä Tutkimushoitajat ry:n kanssa, ja kohderyhmänä olivat yhdistyksen jäsenet. Kyselyyn vastasi 30 tutkimushoitajaa, ja vastaukset analysoitiin reflektiivisen temaattisen analyysin menetelmin.

Eettiset haasteet liittyivät erityisesti tietoon perustuvan suostumuksen varmistamiseen, jota hankaloittivat esimerkiksi kiire, tutkittavien puutteelliset taustatiedot sekä tutkittavan toimintakyvyn ja kognition arvioinnin haasteet. **Myös työyhteisön rakenteet, ympäristötekijät ja tekniset ongelmat aiheuttivat eettisiä pohdintoja.**

Vastausten perusteella tutkimushoitajat ovat hyvin tietoisia työnsä eettisistä ulottuvuuksista. He kuvasivat saavansa tukea eettisten haasteiden käsittelyyn työyhteisöltä, kollegoilta ja tutkijalääkäreiltä, mutta turvautuvat myös oma-aloitteisesti tiedonhakuun ja kouluttautumiseen. Osa kuitenkin kertoi jäävänsä yksin tilanteiden kanssa, mikä korostaa tuen rakenteellisen vahvistamisen tarvetta.

Tutkimuksen johtopäätöksissä korostettiin koulutuksen merkitystä: eettisten haasteiden käsittelyä tulisi sisällyttää entistä vahvemmin tutkimushoitajille suunnattuun koulutukseen. Lisäksi työnkuvan selkeyttäminen ja ammattiosaamisen tunnistaminen voisivat vahvistaa tutkimushoitajien asemaa ja hyvinvointia työssään.

Tämä tutkimus tuo tärkeää näkyvyyttä tutkimushoitajien arjen eettiselle työlle ja luo pohjaa jatkotutkimukselle sekä käytännön kehittämiseksi.

Kiitos Tutkimushoitajat ry:lle saumattomasta yhteistyöstä sekä kaikille kyselyyn vastanneille osallistumisesta tutkimukseen.

Maija Erfvíng

TtM | Master of Health Sciences

TtK | Bachelor of Health Sciences

Sh (AMK) | Registered nurse

Hoitotieteen laitos | Department of Nursing Science

Turun yliopisto | University of Turku, Finland